

ПАМ'ЯТІ ЛЕОНІДА ГЕОРГІЙОВИЧА МАНІЛА

Ім'я Леоніда Георгійовича Маніла, кандидата біологічних наук, старшого наукового співробітника, добре відоме вітчизняним і зарубіжним ученим, що працюють у галузі океанічної, морської та прісноводної іхтіології, охорони природи та природничої музеології.

Леонід Георгійович Маніло народився 13 липня 1953 року в місті Краснодар (Російська Федерація). Після закінчення в 1975 році Кубанського державного університету розпочав свою трудову діяльність у Кубанському інституті ставкового господарства на посаді молодшого наукового співробітника. З 1976 року продовжив трудову діяльність як дослідник морської та океанічної іхтіофауни в Азово-Чорноморському науково-дослідному інституті (АзЧерНІРО) в м. Керч (АР Крим), пройшовши шлях від старшого лаборанта до виконуючого обов'язки молодшого наукового співробітника відділу сировинних ресурсів риб Індійського океану. З 1977 по 1989 рік брав участь в 11 наукових і науково-пошукових експедиціях із дослідження промислових, сировинних та біологічних ресурсів великих глибин та епіпелагалі відкритої частини та субтропічної зони Індійського океану на суднах «Наука», «Фіолент», «Академік Вернадський» та ін. Зібраний під час експедицій науковий і колекційний матеріал став підставою для вступу в 1983 році до аспірантури Всесоюзного рибного інституту (ВНІРО) м. Москва.

У 1985 році Леонід Георгійович переїздить на постійне проживання до м. Києва. Тут він починає працювати в Українському науково-дослідному інституті рибного господарства у відділі водосховищ, а згодом, у 1986 році, у відділі систематики хребтних та зоомузеї Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена Національної академії наук України на посаді інженера, куратора іхтіологічних фондів (колекція морських та океанічних видів риб).

У 1987 році успішно закінчив аспірантуру, продовжував наукову роботу й отримував нові дані за темою кандидатської дисертації, досліджуючи видовий склад, географічне розповсюдження та батиметричний розподіл прибережних риб Аравійського моря та загалом Індійського океану. Також активно займався таксономічним перевизначенням, упорядкуванням та інвентаризацією фондової колекції океанічних і морських видів риб зоомузею.

Наприкінці 1995 року музейні відділи Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена наказом Президії НАНУ були переведені в Центральний науково-природничий музей (ЦНПМ) НАНУ разом з усіма співробітниками, а в грудні 1996 року ЦНПМ Указом Президента України Л. Д. Кучми отримав статус національної установи – Національний науково-природничий музей (ННПМ) НАНУ.

Як фахівець Леонід Георгійович став відомим за межами України й підтримував наукові зв'язки з колегами з Європи, США, Індії, Пакистану, Африки та інших країн світу. Так, у 1995 році він виконував спільні дослідження риб Аравійського моря з доктором М. Штеманом (ФРН) у Зоологічному музеї Гамбурзького університету.

У 1997 році виходить з друку книга «Рыбы океанов» із раніше започаткованої в музеї серії «Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины» (рис. 1). Над цим каталогом Леонід Георгійович працював понад 10 років. Ним було повністю перевизначено та систематизовано всю колекцію океанічних риб, які були у фондах на той час: 987 видів, які належали до 541 роду 86 родин 26 рядів.

У 2001 році ним успішно була захищена кандидатська дисертація за темою «Шельфо-неритическая ихтиофауна Аравийского моря (состав, биоразнообразие, зоогеография, рыболовство) в Институте океанологии РАН. Провідною установою в захисті був Інститут південних морів ім. О. О. Ковалевського (ІнБПМ НАН України). У 2002 році цей захист був підтверджений Вченою радою Інституту гідробіології НАН України.

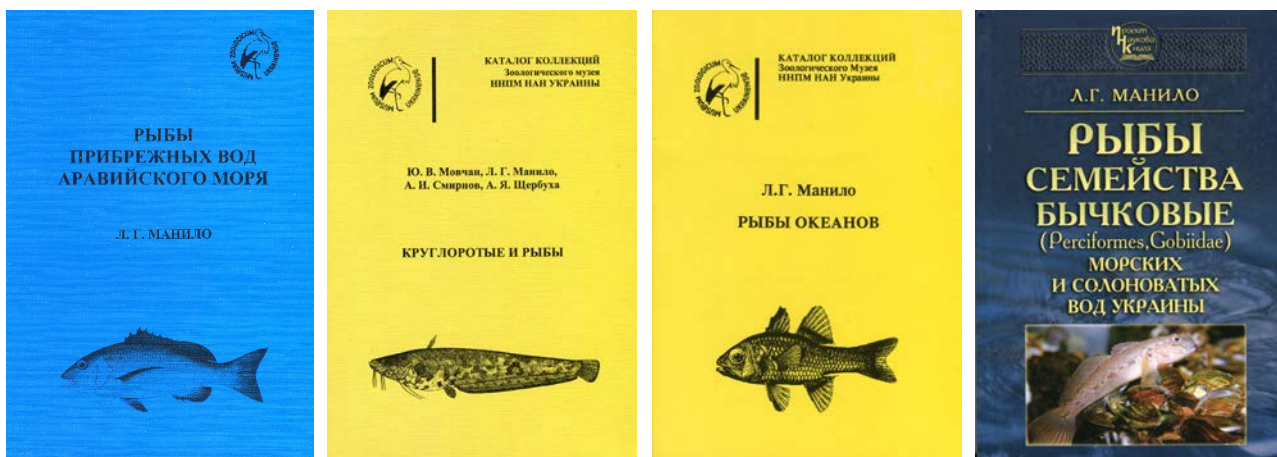

Рис. 1. Книги та каталоги, які були видані Маніло Леонідом Георгійовичем

Подальша діяльність була сконцентрована на музейній роботі. Як науковий куратор іхтіологічних фондів Леонід Георгійович продовжував інвентаризацію та таксономічне впорядкування інших груп риб морської та прісноводної фауни. Як результат цієї роботи у 2001 році вийшов з друку «Каталог типових екземплярів Зоологического музея ННПМ НАН Украины» у співавторстві з науковими кураторами фондів інших груп безхребетних і хребетних тварин за редакцією Є. М. Писанця. У співавторстві з американськими колегами у 2002 році ним був описаний новий вид ската роду *Torpedo* (*Torpedo adenensis*) з Аденської затоки (екземпляр перебуває на експозиції в Зоомузеї ННПМ НАН України). У 2003 році вийшов з друку «Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины. Круглоротые и рыбы», співавторами якого були Ю. В. Мовчан, Л. Г. Маніло, А. І. Смирнов, А. Я. Щербуха. У 2004 році була опублікована монографія «Рыбы прибрежных вод Аравийского моря (систематический состав, таксономическое разнообразие, распространение, рыболовство) за матеріалами кандидатської дисертаційної роботи.

Із січня 2004 р. по квітень 2005 р. як біолог-знімник брав участь у роботі 9-ї антарктичної експедиції на українській антарктичній станції «Академік Вернадський». За вагомий внесок у дослідження тваринного світу Аргентинських островів і сумлінне виконання наукової програми 9-ї антарктичної експедиції у 2006 році був нагороджений Національним антарктичним науковим центром пам'ятною

медаллю з нагоди 10-ї річниці антарктичної станції «Академік Вернадський».

У жовтні 2006 року рішенням Вищої атестаційної комісії (ВАК) України на підставі рішення Вченої ради Інституту рибного господарства НААН України Манілу Леоніду Георгійовичу було присуджено вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Іхтіологія».

З 2006 року Леонід Георгійович розпочинає дослідження однієї з найбільш чисельних родин у фауні Чорного й Азовського морів – Бичкові. На основі опрацювання результатів власних наукових досліджень і матеріалів, зібраних під час польових експедиційних досліджень, у 2014 році Леонідом Георгійовичем була опублікована монографія «Рыбы семейства бычковые (Perciformes, Gobiidae) морских и солоноватых вод Украины».

Леонід Георгійович, як висококваліфікований фахівець у сфері океанічної, морської та прісноводної іхтіології, активно долучався до підготовки випусків Червоної книги України. Так, за його участю та в співавторстві підготовлено понад 15 описів морських видів риб, які внесені до нового переліку Червоної книги України. Загалом науковий доробок Леоніда Георгійовича нараховує понад 90 наукових публікацій.

Талановитий вчений Л. Г. Маніло був чуйною людиною, добрим сім'янином, другом, щирим порадиником і безкорисливим наставником.

Пішов із життя Леонід Георгійович 17 жовтня 2024 року, у віці 72 роки.